

ΣΠΗΛΑΙΟΒΑΡΑΘΡΟ «ΤΡΥΠΑ ΤΟΥ ΚΟΛΑΚ», ΣΑΪΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Α.Σ.Μ. 7520

από τον

Σ. ΚΙΡΔΗ

Το καλοκαίρι του '88 μέλη της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας πραγματοποίησαν εξερευνητική αποστολή στο βουνό «Σαϊτάς» που βρίσκεται στα σύνορα Αχαΐας-Αρκαδίας. Εξερευνήθηκαν τέσσερα βάραθρα τα οποία δεν ξεπερνούσαν τα 40 μέτρα βάθος και δεν είχαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Άλλο βάραθρο το οποίο βρίσκεται στην κορυφή του βουνού σε υψόμετρο περίπου 1700 μέτρα μας άφησε αρκετές ελπίδες για τη συνέχεια. Έτσι λοιπόν, ειδικά για αυτό το σκοπό, πραγματοποιήσαμε και δεύτερη αποστολή. Πραγματικά αυτή τη φορά οι κόποι μας δικαιώθηκαν.

Το σπηλαιοβάραθρο αυτό είχε την ονομασία από μερικούς ντόπιους «Τρύπα των Γερμανών», και κατ' άλλους δεν είχε συγκεκριμένη ονομασία. Εμείς δώσαμε άλλη ονομασία: το ονομάσαμε «Τρύπα του Κολάκ», όπως ήταν το παρατσούκλι του χωρικού από το χωριό Δάρα ο οποίος και μας οδήγησε στο σπηλαιοβάραθρο. Λίγες μέρες αργότερα ο «Κολάκ» ή Γιώργος Παπακώστας άφησε αυτό τον κόσμο, η καρδιά του του έδωσε ξαφνικό κτύπημα. Για να τον θυμόμαστε λοιπόν δώσαμε το όνομά του σ' αυτό το βάραθρο.

Σύμφωνα με μαρτυρίες ντόπιων από το κοντινό χωριό Παγκράτι, στην διάρκεια της κατοχής οι αντάρτες σ' αυτό το βάραθρο είχαν ρίξει 20-30 Γερμανούς στρατιώτες. Το 1956 μια ομάδα Γερμανών βετεράνων πολεμιστών ήρθαν στο βάραθρο και έγινε περισυλλογή των οστών τα οποία είχαν συσσωρευτεί στον πάτο του πρώτου πηγαδιού του βάραθρου σε βάθος 35 μέτρων. Εμείς βρήκαμε υπολείμματα κεριών τα οποία πιθανά χρησιμοποιήθηκαν στην επιχείρηση του μαζέματος των οστών.

Γεωλογία της περιοχής: Η περιοχή όπου βρίσκεται το σπηλαιοβάραθρο ανήκει γεωλογικά στην γεωτεκτονική ενότητα της Τρίπολης και πολύ κοντά στην επαφή με το Αρκαδικό κάλυμμα της Πίνδου. Ο κεντρικός άξονας του βάραθρου είναι ανοιγμένος πάνω στη διεύθυνση του ρήγματος, σε ασβεστόλιθους που περιέχουν πολλά θαλάσσια απολιθώματα.

Γεωμορφολογικά παρατηρούμε στην ίδια κατεύθυνση της ανάπτυξης του σπηλαιοβάραθρου, μια σειρά από δολίνες με μικρά ανοίγματα σε κατώτερα σημεία: όταν δεν υπάρ-

*Le spéléo-gouffre «Trypa tou Kolac»-Saitas, Arcadia
par S. Kirdis*

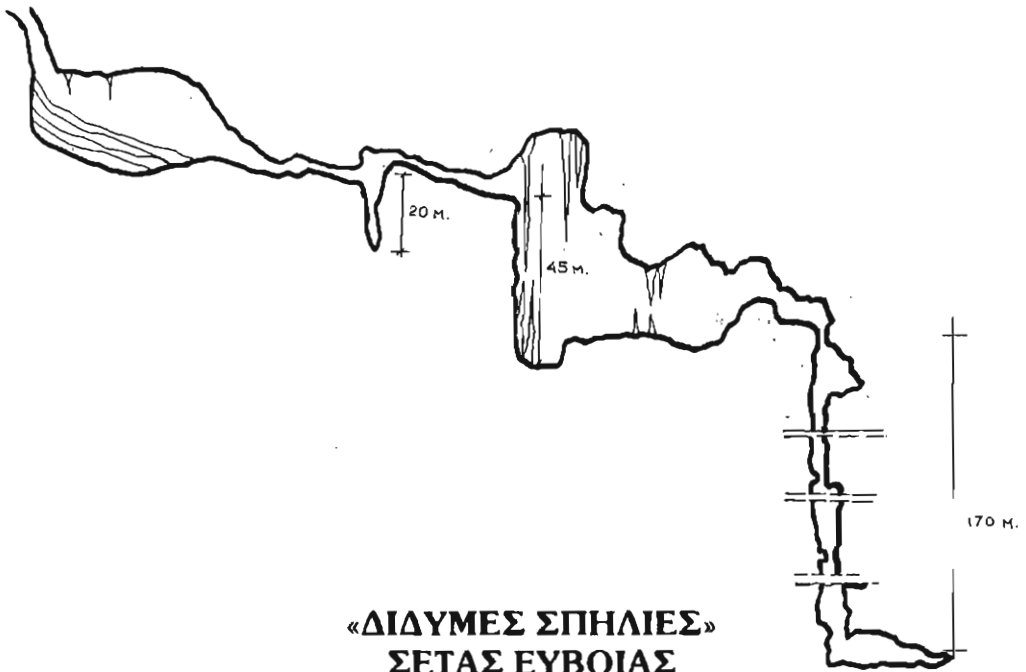
κει νερό στις ξηρές εποχές δημιουργούνται ανάμεσα στις δολίνες αυτές έντονα ρεύματα αέρα. Τα ανοίγματα αυτά είναι πολύ μικρά για να περάσει ανθρώπινο σώμα. Οι δολίνες συνεχίζονται μέχρι να φτάσουμε στις «ρίζες» του βουνού όπου και εκβάλλουν οι πηγές του ποταμού Λάδωνα.

Εξερεύνηση του σπηλαιοβαράθρου: Η είσοδος είναι βαραθρώδες άνοιγμα 8×3 μ. περίπου και βάθους 35 μέτρων. Η κάθοδος έγινε με σχοινί με δύο καρφιά (αλλαγές), στα 2 μέτρα από την είσοδο το πρώτο και σε 10 μέτρα το δεύτερο. Στο τέλος αυτού του πηγαδιού σχηματίζεται σάρα με κλίση που φτάνει τα 15 μέτρα. Αμέσως μετά αρχίζει στενός μαιανδρικός διάδρομος που σε πολλά του σημεία το πλάτος δεν ξεπερνά το μισό μέτρο. Στο πρώτο κομμάτι αυτού του διαδρόμου σχηματίζεται άλλο βάραθρο το οποίο περνάμε ελεύθερα με αντιστήριξη στα πλευρικά τοιχώματα. Κατεβήκαμε αυτό το μικρό βάραθρο, μόλις 20 μέτρων, το οποίο στενεύει πολύ και δεν είναι δυνατή η προσέλαση μετά από ένα σημείο. Συνεχίζοντας την πορεία μας στο διάδρομο βρισκόμαστε μπροστά σε μικρό κατακόρυφο κατέβασμα 5 μέτρων το οποίο περνάμε χωρίς σχοινί. Ο διάδρομος συνεχίζεται αλλά πλέον δεν πατάμε στο έδαφος· κάνοντας αντιστήριξη στα τοιχώματα του σπηλαίου που είναι γλιστερά και υγρά από «γάλα του σπηλαίου» (εξαλειωμένο ανθρακικό ασβέστιο) φτάνουμε στο δεύτερο βάραθρο βάθους 30 μέτρων.

Εδώ ανοίγεται μια αίθουσα με λίγο σταλακτικό διάκοσμο. Και στο βάραθρο αυτό γίνονται δύο αλλαγές. Στο σημείο αυτό και αφού εξερευνήσαμε την αίθουσα που βρίσκεται σε συνολικό βάθος 70 μέτρων από την είσοδο πιστέψαμε προς στιγμή ότι εδώ τελειώνει και η εξερεύνηση του βάραθρου. Μια μικρή τρύπα μας άφησε κάποια ελπίδα για συνέχεια· χρειάστηκε πολύ υπομονή και αυτοκυριαρχία για να περάσουμε από αυτό το στένεμα. Αφού βγάλαμε όλα τα περιττά υλικά που είχαμε πάνω μας κρεμασμένα, ακόμα και το κράνος και το φωτιστικό μας, κατορθώσαμε μερικοί από την ομάδα να περάσουμε το στένεμα κρεμασμένοι πάντα στο σχοινί μας. Η ικανοποίησή μας ήταν μεγάλη· ξαφνικά δικαιώνονταν η αγωνία και ο κόπος μας· βρισκόμασταν σε ένα βάραθρο βάθους 180 μέτρων. Η κάθοδος έγινε με ιδιαίτερη προσοχή γιατί σε κάθε απρόσπεκτη κίνηση ξεκολλούσαν πέτρες που σε τέτοιο βάθος γίνονται απειλητικές. Στην κάθοδό μας συναντήσαμε 3 «μπαλκόνια» όπου έγινε στάση. Στα σημεία αυτά κάναμε και τις ανάλογες «αλλαγές» για να αποφύγουμε τη φθορά του σχοινιού μας και να μειώσουμε το χρόνο ανόδου στην επιστροφή μας.

Στον πάτο του βάραθρου βρεθήκαμε σε μία αίθουσα 20×40 μ. στο πλατύτερο σημείο. Κατά μήκος του βάραθρου αλλά και μέσα στην αίθουσα παρατηρήσαμε πολλές ενδιαστρώσεις σιδήρου και μαγγανίου, υλικών ιδιαίτερα επικίνδυνων για το σχοινί μας γιατί σχημάτιζαν επιφάνειες με κομμάτια που εξείχαν σαν λεπίδες. Στην αίθουσα αυτή υπάρχει ένα ακόμα βάραθρο 10 μέτρων το οποίο όμως δεν συνεχιζόταν.

Σ' αυτό το σημείο αρχίσαμε την επιστροφή μας αφού πρώτα ολοκληρώσαμε την καρτογράφηση, φωτογράφιση και μαγνητοσκοπήση του σπηλαιοβαράθρου «Κολάκ». Στην πρώτη εξερευνητική αποστολή συμμετείχαν τα μέλη της Ε.Σ.Ε. Σταματάδης Νικ., Μαργιόλης Νικ., Κίρδης Σταμ., Κλοκίτου Χρ. και Γαλανοπούλου Πόπη. Στη δεύτερη αποστολή, στην οποία έγινε και η ολοκλήρωση της εξερεύνησης με όλα τα στοιχεία που αναφέρθηκαν, συμμετείχαν τα μέλη της Ε.Σ.Ε. Αργυριάδης Αργ., Κίρδης Σταμ., Γαλανοπούλου Πόπη, Κολοβούρης Στέφ. και Φιλιππούσης Νικηφόρος.

**«ΔΙΔΥΜΕΣ ΣΠΗΛΙΕΣ»
ΣΕΤΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ
Α.Σ.Μ. 7518**

από τον
Σ. ΚΙΡΔΗ

Πρόκειται για δύο σπηλαιοβάραθρα μικρού ενδιαφέροντος. Την αποστολή αποτέλεσαν οι Αργύρης Αργυριάδης, Παναγιώτης Γιαννουλόπουλος και Σταμάτης Κίρδης, μέλη της Ε.Σ.Ε.

Τα σπήλαια τα ονομάσαμε δίδυμα γιατί είχαν αρκετές ομοιότητες και απείχαν το ένα από το άλλο 30 μ. Το πρώτο αποτελούσε μία αίθουσα διαστάσεων 20×10 μ. με ελάχιστο διάκοσμο και εύκολη πρόσβαση. Το δεύτερο είναι και αυτό μία αίθουσα διαστάσεων 10×15 μ. με φτωχό σταλακτιτικό διάκοσμο. Η είσοδος στο σπήλαιο γίνεται μετά από κατάβαση βαράθρου 15 μ. και είναι διαστάσεων περίπου 6×5 μ.

Και τα δύο σπήλαια βρίσκονται στο βουνό Ξηροβούνι, σε τριαδικούς και ιουρασικούς δολομιτωμένους ασβεστολίθους.

*«Didymes Spilies» de Seta-Eubée
par S. Kirdis*